

నిజంకోసం

త్రహసిల్ దారుగాను ప్రచండుడు. గుమాస్తాలచేత గట్టిగా పనిచేయిస్తాడు. బహు నిక్కచ్చిమనిషి. న్యాయం గానూ ధర్మంగానూ ప్రవర్తిస్తాడనీ కాస్తనూ కూస్తనూ చెయ్యిచాపే స్వభావం కలవాడు కాదనీ ప్రతీతి.

గుమాస్తాలకు ఆయనంటే హడలు. ముఖ్యంగా ఎవరి కైనా సెలవు కావలసివస్తే ఆయన దగ్గరకు పోవటానికిభయం. ఎవరైతే సాపాహసించి పోయి అడిగినా ఆయన ఇయ్యడు. పైగా ఏదో కారణం చూపి చీనాట్లుపెట్టి పంపిస్తాడు.

ఏ గుమాస్తాకైనా సెలవు కావలిస్తే అతనికి అమాంతం టైపాయిడ్ జ్వరం అన్నా వస్తుంది; తండ్రి రైలుక్రింద అయినా పడిపోతాడు. లేకపోతే తల్లికి ప్రాణం మీదికి అయినా వస్తుంది. అంతేకాని మామూలుగా పనిఉంది అని గాని, పుట్టింటఉన్న భార్యను చూచి వస్తాననిగాని వ్రాస్తే సెలవు దొరకదు.

గట్టి కారణం చెప్పినా కూడా ఆ చెప్పిన విషయం నిజమా అబద్ధమా అని ఆయన రహస్యంగా విచారణ చేయటం కూడా ఉంది. కాబట్టి ఆయనతో అబద్ధం చెప్పవలసి వచ్చినపుడు చాలా జాగ్రత్తపడి దాన్ని అభేద్యమైన దాన్నిగా చెయ్యాలి.

ఆ ఆఫీసులో మొన్న మొన్ననే ప్రవేశించిన ప్రసాదుకు ఈ వ్యవహారం అంతా తెలియదు. అందుకనే అతడు మామూలు అబద్ధం ఆడి ప్రాణంమీదికి తెచ్చుకొన్నాడు.

ప్రసాద్ బొత్తిగా చిన్నవాడు. పాతికేళ్ళకు లోపు. కులాసాగా ఉంటాడు. తీకుతాకుగా దుస్తులు వేసుకొని ఆఫీసుకు వస్తాడు.

ప్రసాద్ ఆఫీసుకు వచ్చిననోజునే అంతా అనుకొన్నారు, 'ఎబ్బే, తాలూకా గుమాస్తా పనికి ఇతడు పనికిరాడూ' అని. తేకపోతే ఆ తీవి ఏమిటి? తాలూకా గుమాస్తా అంత తీవిగా నడవటం ఇంతవరకు ఎవ్వరూ చూడలేదుట. తహసీల్ దారులూ, డిప్యూటీ కలెక్టరులూ నడిచే నడక అది. తన కెందుకూ.

తలవంచుకొని మాట్లాడటంవల్ల విరయమూ, నమ్రతా గల మనిషేమోనని అనిపిస్తుంది కాని అమ్మా, అదంతా దొంగవేషం అని హెడ్ గుమాస్తా అప్పుడే కనిపెట్టి అందరితోనూ రహస్యంగా చెప్పేశాడు.

ఆఫీసులో అన్ని మూలలా అతనిని గురించి గుసగుసలు బయలుదేరినవి. మొత్తంమీద అంతా కలసి అనుకొన్నది ఏమిటి అంటే, ఇతనేమీ ఉండేరకం కాదని.

* - * *

ప్రసాద్ ఉద్యోగంలో చేరిన నెలలోపున ఓరోజున ఆవూళ్ళో టెన్నిస్ పందాలు పెట్టాడు. గొప్ప గొప్పవాళ్ళంతా వస్తున్నారు. ప్రసాద్ టెన్నిస్ కాస్త బాగానే ఆడుతాడు. ఆడటం ఎల్లాగున్నా టెన్నిస్ అంటే అతడు నెవి కోసుకొంటాడు. ఆరోజున వెళ్ళిచూడాలె. ఆఫీసు సెలవు ఇయ్యడు. ఎల్లాగ వెళ్ళటం? అదీ సమస్య!

ప్రసాద్ ఆరు రూపాయలుపెట్టి టిక్కెట్టుకొన్నాడు - ఆ సంగతి మాత్రం ఎవ్వరికీ తెలియనివ్వలేదు. రెండు రోజులు ఇట్టే గడిచిపోయినాయి. ఇక ఆ రోజు సాయంత్రమే ఆటలు ప్రారంభం. మూడు గంటలకల్లా తాను అక్కడ ఉండాలె.

ప్రసాద్ ఇట్లా అనుకొన్నాడు. తాను వెళ్ళకపోతే ఏమీ మర్యాదగా ఉండదు. తన బాధ ఎల్లాగున్నా అందరూ ప్రసాద్ ఏడి ప్రసాద్' ఏడి అని అడుగుతారు. తాను లేకపోతే వాళ్ళంతా, 'ఛీ! ప్రసాద్ లేకపోతే ఆడటానికి మాకేం ఉత్సాహంగా ఉంటుంది' అని అంటారు కూడాను. వాళ్ళు అకురోటం ఎల్లాగున్నా తాను మాత్రం ఆటచూడకుండా ఎట్లా ఉండగలడు? ఏదో కారణం చెప్పి ఒంటిగంట కల్లా సెలవు సంపాదించి తీరాలని నిశ్చయించుకొని మరీ వెళ్ళాడు ఆఖీసుకు ఆ రోజున ప్రసాద్.

బల్లదులిపి కుర్చీలో కూర్చున్నాడు. ముందు 'ట్రే'లో కాయితాలు బోలెడు ఉన్నాయి. వాటి నన్నిటిని సమాదరణ చేసి పంపేసెయ్యాలె. ఇప్పుడయ్యేపనా అది?

ఒక కాయితం తీశాడు, బందిలదొడ్డిలో గేదె ఒకటి చచ్చిపోయిందట? తీసి పారవేయటానికి అనుమతికోసం వ్రాశాడు ఒక ఊరి కరణం. చచ్చినగేదెను ఈడ్చి అవతల పారెయ్యటానికి తహసీల్ దారుగారి అనుమతి ఎందుకో? ప్రసాద్ కు ఈ సద్ధతి అంశే అసహ్యం కలిగింది.

ఇట్లాగే ఉంటయ్యి ఆ కాగితాలన్నీ అనుకొన్నాడు. మంచిదుస్తులు వేసుకొని కుర్చీలో కూర్చుని పేరుపొందిన ఆటగాళ్ళ టెన్నిస్ ఆటచూస్తూ ఆనందించవలసిన తనకు

ఈ కాగితాలు చూడవలసిన కర్మం పట్టింది. ప్రసాద్ చాలా విచారపడ్డాడు.

అప్పుడే ఒంటిగంట కావస్తున్నది. ఈ పాటికి టెన్నిస్ కోర్టులో జనం కిటకిటలాడుతూ ఉంటారు. ప్రాణం వీకుతున్నది వెళ్ళాలని. ఎల్లాగ వెళ్ళటం? ప్రసాద్ ఆలోచించాడు.

నిజం చెబితే ఆఫీసు పోనియ్యిదు ?

ఏదో అబద్ధం చెప్పాలె.

ఏమి చెబుదామా అని ప్రసాద్ తీవ్రంగా ఆలోచించాడు. చిన్నతనంలో తాను విద్యార్థిగా నున్న రోజులలో సెలవు కావాలంటే ఏదో అబద్ధం చెప్పి క్లాసులోనుంచి వెళ్ళిపోయిన రోజులున్నయి. కాని అప్పుడు ఏ అబద్ధం చెప్పినా తీరిపోయేది. కణతలు నొక్కిపట్టుకొని 'తలనొప్పి అండ్ మాస్టాయూ' అంటే సాపం ఆయన 'ఇంటికెళ్ళి పడుకో, పో' అని చెప్పి పంపేసేవాడు. పాఠశాలలో ఉపాధ్యాయులతో చెప్పే అబద్ధాలు ఇక్కడ ఏమీ పనికివచ్చేటట్లులేదు.

ఆ ఉపాధ్యాయులైనా గట్టి అబద్ధాలను ఎల్లాగ కట్టాలో తనకు నేర్పలేదు. ఎంతసేపటికీ 'నిజం చెప్పు, నిజం చెప్పు' అనే వాళ్ళు. నిజం చెప్పటమే అలవాటు అయినవాడు, ఈ ప్రపంచంలో ఎందుకూ పనికిరాడు. కాకపోతే మళ్ళీ ఆ బడిపంతులుపనే చెయ్యాలి. అందుకు మాత్రం పనికి వస్తాడు!

ప్రసాద్ కాగితాలు అవతలకు నెట్టి తల అరచేతులలో ఆనించి, సెలవు సంపాదించటానికి ఏమి చెబుదామా అని మళ్ళీ ఇంకొకసారి గట్టిగా ఆలోచించాడు. ఏమీ లాభం

లేకపోయింది. ఏమైనా ఆలోచనకోస్తేగా? ఛీ, తన చదువంతా ఎందుకూ పనికిరాకుండా పోయింది!

తల్చికోట యుద్ధానికి నాలుగు కారణాలు వ్రాయి అని అడుగుతాను పరీక్షలలో. ఆ కారణాలు ఏవో కూడా నేర్చుతారు తన కిప్పుడు నాలుగుకాదు; పద్నాలుగు కారణాలు వచ్చు. కాని ఎందు కొచ్చిన చదువు అది? సెలవు సంపాదించటానికి ఆఫీసుతో ఆడవలసిన నాలుగురకాల గట్టి అబద్ధాలు నేర్చి ఉన్నట్లయితే తన కిప్పుడు ఎంతో ఉపయోగంగా ఉండేవి.

ప్రసాద్ విసుగుతో అనుకొన్న మాటలుకావు ఇవి. హృదయపూర్వకంగానే ఆల్లాంటి చదువు తాను నేర్చి ఉన్నట్లయితే ఎంతో బాగుండేది అని అనుకొన్నాడు. సరే, ఇప్పుడు తాను తన తెలివితేటలను ఉపయోగించే మాంచి కారణాన్ని ఒకదానిని కనిపెట్టాలె.

ఒంటిగంట అయింది, కాని ప్రసాద్ కు చెప్పదగిన కారణం ఏమీ తట్టలేదు. 'తల నొప్పిగా ఉంది. ఇంటికి వెళ్ళి పడుకొంటాను' అనాలని తోచింది కాని - ఇంకొక కారణం తోచందే చచ్చి!! ఎవరినైనా అడిగి తెలుసుకొనే విషయం కూడా కాదాయె ఇది?

* * * *

తనొప్పిగా ఉందంటే, ఆఫీసు ఒక సారిడాన్ మాత్రా, ఓ కప్పు కాఫీకూడా ఇచ్చి 'కాసేపు రికార్డురూములో పడుకో. తగ్గిపోతుంది' అంటాడు. లాభంలేదు. ఇక ఏదైనా జబ్బును పట్టుకురావాలె. తాను వచ్చి నెల అయినా కాలేదు.

ఆ రామారావు వచ్చిన రోజున ఆఫీసుకు పోకుండా అతనితో కులాసాగా కాలక్షేపం చెయ్యటానికి బంక విరోచనాలు వచ్చినయ్యి. మరో రోజున కడుపునొప్పి రానే వచ్చె? ఇంకా ఏంజబ్బు లున్న యోకూడా ప్రసాదుకు జ్ఞాపకంరా లేదు. చెవులో పోటు ఒకటి ఉంది కాని, దాన్ని ఉంచుకోవాలె, ఎప్పుడైనా మరీ అవసరంవస్తే వాడు కొంటానికి.

ఇక పోతే ఇంకా మంచిమంచి జబ్బులు ఏమున్నాయా అని ప్రసాద్ గట్టి ఆలోచనే చేశాడు. కాని సమయానికి జ్ఞాపకం వచ్చి చావండే? చీ, చీ వెధవ సంగతులన్నీ ఇట్టే జ్ఞాపకానికి వస్తాయి, పానిపట్టు యుద్ధానికి కారణాలు, అలహా బాదు సంధి పరతులూ ఇవన్నీ? కాని తనకు అత్యవసరమైన విషయాలు జ్ఞాపకానికి రావాయె? పోనీ అకారాది జబ్బులు పట్టిక అయినా ఒకటి ఉంటే బాగుండును అనుకొన్నాడు ప్రసాద్ ఆ సమయంలో.

అయినా అతడు ప్రయత్నం చేశాడు 'ఆ' దగ్గరనుంచి 'హా' దాకా ఉన్న అక్షరాలతో ప్రారంభం అయ్యే జబ్బులు ఏవి అవి? ఈ ప్రయత్నంలో అతడు విఫలుడై నాడనేచెప్పాలె.

కొన్ని అక్షరాలు మాత్రమే జబ్బు అక్షరాలు, 'అ' అజ్జీర్ణం. 'ఆ' మీద జబ్బు ఏమీ కనపడలేదు. 'అ' అక్షరం వదిలేయాలి. ఇల్లాగ ఎన్నో అక్షరాలు వదిలేయాలిసి వచ్చింది. 'ఉ' మీద ఉన్నాదం ఉంది. అయితేనేం? తనకు పనికివచ్చేది కాదు అది? 'ఎ' మీదఉన్న ఎక్కిళ్ళూ అంతే. 'ఏవ' ఒకటి, 'కె'ల మీద జబ్బులేమీలేవు. అచ్చులన్నీ ఇట్లాగే ఏడ్చినయి. తరువాత హల్లులుమీద కాస్తనయమే.

హైత్యం, వికారం, డోకులు, వాంతులు, నంజు, జలోదరం. మొదలై నవి ఉన్నవి. కాని తనకు ప్రస్తుతం అక్కరకు నచ్చేవి మాత్రం కావు. ప్రసాదు చాలా చికాకుపడ్డాడు కణతలు నొక్కుకుంటూ అల్లగ దిగాలపడి కుర్చీలో కూర్చున్నాడు. పాపం, అతని అవస్థను తలచుకొంటే ఎవరికై నా జాలికలుగు తుంది. సెలవు సంపాదించటానికి ఒక్కకారణం దొరక్క పోయెను! పాపం ఈ చిన్నవాడికి?

* * *

ఒంటిగంటన్నర అయింది. ప్రాసాద్ కుర్చీలోనుంచి లేచి అడుగులో అడుగు వేసుకొంటూ వెళ్ళి ఆఫీసుముందు నిలబడ్డాడు, సెలవు అడగటానికి.

ఆఫీసురు మంచి సంతోషంతో ఉన్నాడు. ఆయన ప్రసాదును చూచి ఆహ్వానపూర్వకంగా చిరునవ్వు నవ్వి ఏంకావాలన్నాడు. ప్రసాదు మాట్లాడలేదు.

మాట్లాడక క్రిందిచూపులు చూస్తూ బిక్కముఖంతో నిలబడ్డాడు.

ఆఫీసురు ఇల్లాంటి వాళ్ళను ఎంతమందినో చూచిన అనుభవజ్ఞుడు. సంగతి ఇట్టే గ్రహించి, సెలవు కావాలా? అని అడిగాడు. ప్రసాదు చిరునవ్వుతో అదేసంగతి అన్నట్లు తల ఊపాడు.

ఎందుకూ? అని అడిగాడు ఆఫీసురు. ప్రసాదు దుఃఖంతో 'మా ఆవిడ.....' అని ఆ వాక్యం పూర్తిచేయలేక పోయినాడు. 'ఆ ఏమిటయ్యా, మీ ఆవిడ కేమిటి? అని అడిగాడు ఆఫీసుర్. ప్రసాదు వంచిన తల ఎత్తుకుండా కంఠ

గాడ్వంతో 'నొప్పులు వొచ్చినయ్యండి. ఆసుపత్రికి పంపి వచ్చాను ఎల్లాగుందోనని దిగులుగాడండి' అన్నాడు.

ఆఫీసరుకు కాస్త నవ్వొచ్చింది. ఆ కుఱ్ఱవాడి ఆదుర్దానుచూచి. కొద్దిగా జాలిపడ్డాడు. అయితే ఈ మాత్రానికి మెత్తపడి ఆ కుఱ్ఱవాడికి సెలవు ఇస్తే రేపటినుంచి అందరి పెళ్ళాలూ చటుక్కున గర్భిణిలు అవుతారు. గోజుకు ఒక సుమా ఆవిడకు నొప్పులొచ్చినయి అంటూ సిద్ధం అవుతారు. అందుకని ఈ మాత్రానికి సెలవు ఇయ్యకూడదు. ఈ నిశ్చయానికి వచ్చి ఆఫీసరు అన్నాడూ, 'మిస్టర్ ప్రసాదు, నీ పెళ్ళాము నీళ్ళాడుతూఉంటే నీ వెండుకయ్యా, అక్కడ? నీవు చేయవలసినపని ఏమీఉండదు. ఆసుపత్రిలో చేర్చానంటూఉంటివి. ఇంకా భయం ఎందుకూ? అక్కడ డాక్టర్లు మంత్రసానులూ ఉంటారు. నీవు వెళ్ళటం అనవసరం' అన్నాడు.

మామూలు కేసుఅయితే ఆదుర్దా ఉండనక్కర లేదు కాని, మా ఆవిడ జబ్బు మనిషాండి, అందుకనే.'

“ఏం జబ్బు?”

“గుండె జబ్బు అని డాక్టరు చెప్పాడు! ఆ చెంబెడునీళ్ళూ పోసికొని కొడలు మళ్ళీ జనంలో పడితే కొబ్బరికాయలు కొడతానని మా అమ్మ దేవుడికి మొక్కుకున్నదికూడాను.”

“ఇంకేం.”

“అందుకనే నాకు భయంగా ఉంది. సెలవు ఇస్తే వెళ్ళి చూస్తాను” అన్నాడు ప్రసాదు వినయంగా.

ఆఫీసరుకు ఆ క్షణంలో కాస్త జాలివేసిన మాటనిజము. కాని ఆ కుఱ్ఱవాడికి సెలవు ఇయ్యటంమాత్రం అతనికి ఇష్టం.

లేదు. ఇప్పుడు వెళ్ళి అతనక్కడ చేసేది ఏమీలేదు. ఇల్లాగ ఆయన అనుకొన్నాడు.

ఆఫీసరు కొంచెము ఆలోచిస్తున్నట్లు నటించి చివరకు అయితే ఇంకో అరగంట అయిన తరువాత నాకు కనపడు. ఏ సంగతి చెబుతాను అని చెప్పి ఆ కుఱ్ఱగుమాస్తాను పంపించి వేశాడు.

ప్రసాదు దిగులుగావచ్చి తనకుర్చీలో కూర్చున్నాడు.
* * *

అప్పటికే రెండు అయింది. మూడింటికల్లా టెన్నిస్ మాచేస్ ప్రారంభిస్తారు. ఆఫీసరు సెలవు ఇస్తేగదా తాను వెళ్ళటం? ఛీ ఎంత అవస్థవచ్చింది. అరగంట ఎప్పుడు అవుతుందా అని ప్రసాదు నిమిషాలు లెక్క పెడుతూ కూర్చున్నాడు. ఆ రోజున ఆ అరగంట అవటానికి రెండు గంటలుపట్టింది.

చివరకు ఎట్లాగయితేనేం గోడగడియారం దయదలచి అరగంట కొట్టింది.

కొట్టేకొట్టటంతోనే ప్రసాదు లేచి అఫీసరు గదిలోకి వెళ్ళి ఆయన ఎదటనిలబడ్డాడు.

ఆఫీసరు ప్రసాదువంక వాత్సల్యంకో చూచాడు, పైకిమాత్రం గాంభీర్యాన్ని ప్రకటిస్తూ.

ఆయన ఏమంటావోనని ప్రసాదు భయపడుతూ దిగులుగా నుంచున్నాడు.

ఆఫీసరు చిరునవ్వుతో, 'మిస్టర్ ప్రసాదు! నేను ఆసుపత్రికి టెలిఫోన్ చేసి కనుకొన్నాను. మీ ఆవిడ కులాసాగా

వుంది. ప్రసాదు ఆశ్చర్యంతో కళ్ళు పెద్దవిచేసి చూచి మర్యాదకు అనాలిసినమాట, 'థ్యాంక్యూసార్' అన్నాడు.

ఆఫీసరు మళ్ళీ, 'మీ ఆవిడకు ఏమీ జబ్బులేదనీ, సుఖంగా ప్రసవిస్తుందనీ కూడా డాక్టరు చెప్పాడు.' అని, ప్రసాదువంక ఏదో జవాబును ఆశిస్తున్న వాడిలాగ చూశాడు.

ప్రసాద్ మళ్ళీ, 'థ్యాంక్యూసార్' అని ఊరు కొన్నాడు. అప్రయత్నంగా అతని పెదవులపైకి ఒక చిరునవ్వు చూసింది. తప్పు, ఇప్పుడు నవ్వవలసిన సమయంకాదని చెప్పి, ప్రసాదు ఆ చిరునవ్వును లోపలికి నెట్టివేశాడు.

ఆఫీసరు ముఖంలో కవళికలుమూరినై. నవ్వుపోయి, గాంభీర్యము కమ్మకొన్నది. కటువుగా అన్నాడు. మీ ఆవిడ సుఖంగా ఉంటే జబ్బు అని ఎందుకు చెప్పావూ?

ప్రసాదు భయపడిపోయి ఏమీ మాట్లాడలేదు.

"అబద్ధమేనా నీవు చెప్పింది?"

ప్రసాదు తలఎత్తలేదు. పెదవి విప్పలేదు. సిగ్గుపడి పోయినాడు.

'ఊ, నిజం చెప్పు, అబద్ధం అడావాలేదా?' ఉరిమి చూశాడు అధికారి.

ప్రసాద్ ఆబద్ధాలాడటంలో ఆరితేరిన చెయ్యికాదు. అందుకని తలవంచుకొనే లెప్పు ఒప్పుకొన్నాడు "అబద్ధం అడానండి."

అయితే ప్రసాదు. నీవూ...భార్యను గురించి అబద్ధం ఆడవచ్చునా?

ఆడకూడదు.

అయితే ఎందుకు అబద్ధ మాడావు? భార్యను చూద్దామని అంత ప్రాణంపీకిందా?

అదికాదండి...

ఏదికాదోయ్? అదికాకపోతే సెలవు ఎందుకు అడిగావు? నీ భార్యను చూడ్డానికి కాదా?

కాదండి.

అయితే ఎవరిభార్యనై నా చూడటానికా?

కాదండి.

మరి ఏం చూద్దామని?

టెన్నిస్ మాచెస్ చూద్దామని?

‘ఛీ ఛీ ఛీ ఛీ వెధవ మాచెస్ చూడటానికి సెలవు సంపాదించటానికి, భార్యకు జబ్బుచేసిందంటావు? భార్యను గురించి ఇల్లాంటి తీమంగళ వాక్యం అంటానికి నీకు బుద్ధి ఎట్లా పుట్టింది? అందులో గర్భిణిగా ఉన్న ఆమెగదా?

గర్భిణిగా ఉన్నదన్నమాటకూడా అబద్ధమేనండి. ఆఫీసర్ ముఖం వివగ్నమైంది?

అబద్ధం అయితే ఇట్టే పట్టేస్తారు అని అతనికి పేరు ఉంది. ఇప్పుడు ఏమైంది? అతనే సిగ్గుపడవలసినంత పని జరిగింది.

గర్భిణిగా లేదా? అయితే ఆసుపత్రికి ఎందుకు సంపాదా?

నేను పంపలేదండి - అసలు నాకు భార్య లేదండి. ఆసుపత్రిలో సుఖంగా ప్రసవిస్తూండన్నారు తమరు...

ఆ వాక్యం పూర్తి చెయ్యలేదు ప్రసాదు.

ఆఫీసరు తేకుకొని విరగబడి నవ్వాడు. నవ్వి ఇల్లా అన్నాడు, మిస్టర్ ప్రసాదు. వెళ్ళు తత్క్షణం వెళ్ళు. మాచెస్ రెండురోజులు జరుగుతుంది. ఈ రెండు రోజులూ కూడా చూడు. సెలవిచ్చాను. కాని ఒక నెలరోజులు టైము ఇస్తాను. ఈ లోవున నీవు పెళ్ళిచేసుకోవాలె. అబద్ధం ఆడటానికి ఆ మాత్రం ఆధారం లేకపోతే ఎవరికైనా కష్టమే? తెలిసిందా?

ప్రసాదు తెలిసిందన్నట్లు తలఁపి గబగబా వెళ్ళిపోయినాడు మాచెస్ చూడటానికి.

ఆఫీసరు కుర్చీలో జేరిగిలబడి మళ్ళీ ఒకసారి విరగబడి నవ్వుకొన్నాడు.